

Odbiór pisma ma potwierdzić płatnik, ktokolwiek z jego domowników, lub zarządzający majątkiem albo przedsiębiorstwem płatnika.

Jeżeli osoba, obowiązana do odbioru w myśl poprzedniego ustępu, odmówi przyjęcia pisma lub potwierdzenia odbioru, to należy pismo pozostawić na miejscu doręczenia, a okoliczność tę odnotować na pokwitowaniu. Pozostawienie pisma będzie równoważne z jego doręczeniem.

Art. 86. Dla płatników, których miejsce zamieszkania lub pobytu jest niewiadome, należy pisma złożyć w zarządzie gminnym (magistracie). Zarząd gminny (magistrat) ogłasza niezwłocznie o złożeniu pisma w sposób, używany w danej miejscowości, wzywając adresatów, aby celem odebrania pisma przybyli do urzędu.

Doręczenie uważa się za skuteczne, jeżeli od czasu ogłoszenia upłynęły 2 tygodnie.

O dokonaniu ogłoszenia mają zarządy gminne (magistraty) zawiadomić właściwą władzę podatkową.

Art. 87. Wymienione w art. 85 pisma, które winny być doręczone adresatom, mieszkającym poza obszarem Rzeczypospolitej, wysyła się listem poleconym i uważa się je za doręczone w 30 dni po nadaniu ich na pocztę podług adresu, wskazanego przez płatnika.

Płatnika, który stale przebywa poza obszarem Rzeczypospolitej, można wezwać do ustanowienia pełnomocnika, zamieszkałego w Polsce. Jeżeli tego nie uczyni, można doręczenie skutecznić w sposób określony w art. 86.

Art. 88. Zeznania, wyjaśnienia i odwołania, wysłane przez płatników pocztą, lub wnoszone do zarządów gminnych (magistratów), względnie do władz podatkowych, uważa się za wniesione w tym dniu, w którym nadano je na pocztę, lub złożono we właściwym urzędzie, który wyda bezpłatnie potwierdzenie odbioru.

W razie wątpliwości płatnik powinien udowodnić dzień nadania na pocztę lub złożenia pisma we właściwym urzędzie.

CZĘŚĆ VII.

Postanowienia końcowe.

Art. 89. Przewidziany w art. 2 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. № 65, poz. 505) w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych tudzież niektórych podatków budynkowych oddzielny dodatek do podatku gruntowego podlega zaliczeniu na podatek majątkowy, będący przedmiotem niniejszej ustawy.

Sposób dokonania zaliczenia określi Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

Art. 90. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu, co do przepisów, zawartych w art. 13, 14, 24 do 29, 44, 69 i 78, 85 do 87 — w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, o ile zaś chodzi o przepisy art. 60 — w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 91. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej, nie wyłączając Województwa Śląskiego.

Podatek majątkowy, wpłacony w Województwie Śląskiem, wpłynie w całości do Skarbu Państwa.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *Witos*

Minister Skarbu: *H. Linde*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Kiernik*

Minister Przemysłu i Handlu: *W. Kucharski*

747.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 11 sierpnia 1923 r.

o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

Podatki.

A. Przepis ogólny.

Art. 1. Uchwały w sprawie pobierania samostnych podatków komunalnych podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych; natomiast uchwały w sprawie pobierania dodatków komunalnych do podatków państwowych wymagają zatwierdzenia przez władze nadzorcze tylko w wypadku, w art. 11 przewidzianym.

B. Poszczególne podatki.

1) Podatki od gruntów i budynków poza obszarem gmin miejskich.

Art. 2. 1) Od gruntów i budynków, położonych poza obszarem gmin miejskich, mogą być pobierane podatki komunalne tylko w postaci dodatków do podatków państwowych od gruntów i budynków.

2) Wyjątek zachodzi co do gruntów i budynków w b. dzielnicy rosyjskiej, należących do Państwa. Grunty te mogą być obciążone tylko samoistnymi podatkami w wysokości kwot, którymi podobne grunty i budynki w sąsiedztwie są obciążone dodatkami do podatków państwowych.

Art. 3. 1) Z dozwolonego ustawą z dn. 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. № 65, poz. 505) najwyższego łącznego obciążenia gruntów i budynków, położonych poza obszarem gmin miejskich podatkami komunalnymi (art. 2), korzystać mogą:

A) na obszarze gmin wiejskich:

a) gminy wiejskie do wysokości 40%, w b. dzielnicy austriackiej do wysokości 60%;

b) powiatowe związki komunalne do wysokości 50%, w b. dzielnicy austriackiej do wysokości 30%.

B) na obszarach dworskich w b. dzielnicy pruskiej powiatowe związki komunalne do wysokości 90%.

2) Gminy wiejskie w b. dzielnicy rosyjskiej są obowiązane z wpływów z powyższego podatku odstąpić gromadom wiejskim 5% pobranej kwoty, a to na pokrycie wydatków tychże gromad. Podatki, pobierane dotychczas w postaci składek na pokrycie wydatków gromad wiejskich w b. dzielnicy rosyjskiej przewidziane w art. 271 Organizacji Zarządu gubernji Królestwa Polskiego (Zb. Pr. ces. ros. Tom II, wydanie z 1913 r.) uchyla się.

3) Gminy wiejskie mogą przekroczyć normy 40%, względnie 60%, tylko za zgodą wydziału powiatowego. W braku zgody rozstrzyga władza nadzorcza, wskazana w art. 36 i 37. Władza ta decyduje także w razie zarzutu wydziału powiatowego przeciwko uchwalonej przez gminę wiejską normie 40% — 60% i niższej; zarzut może być wniesiony w ciągu dni 14 po otrzymaniu wiadomości urzędowej o uchwale gminnej.

2) Podatek od gruntów na obszarze gmin miejskich.

Art. 4. 1) Podatek komunalny od gruntów, położonych na obszarze gmin miejskich, może być pobierany w postaci dodatku do państwowego podatku gruntowego, albo w postaci samoistnego podatku.

2) Podatkowi komunalnemu od gruntów podlegają także grunty, wolne od państwowego podatku gruntowego. Podatek komunalny od tych gruntów może być pobierany tylko w postaci podatku samoistnego.

3) Grunty, położone na obszarze gmin wiejskich, przyłączonych w całości lub części po 1 stycznia 1919 r. do gmin miejskich, nie podlegają samoistnemu podatkowi gruntowemu przez przeciąg 10 lat, następujących po roku, w którym nastąpiło przyłączenie.

4) W uchwale związku komunalnego, dotyczącej pobierania samoistnego podatku, mogą być przyjęte, jako podstawy wymiaru podatku w obu wypadkach, przewidzianych w poprzednich ustępach: przychód, czynsz najmu, względnie dzierżawy, wartość czynszowa (wartość użytkowa), wartość gruntów według samodzielnej klasyfikacji gminnej, albo też połączenie kilku z tych podstaw.

5) Placę budowlaną oraz grunty, które uzyskały charakter placów budowlanych wskutek pociągnięcia linii regulacyjnych ulic i placów miejskich, mogą być opodatkowane na rzecz gmin miejskich samoistnym podatkiem w silniejszym stopniu także poza granice, określone w art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. № 65, poz. 505) i art. 25 ustawy z dn. 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1922 r. № 2, poz. 6).

6) Grunty państwowe w gminach miejskich w b. dzielnicy rosyjskiej nie mogą być obciążone samoistnym podatkiem gruntowym powyżej normy, wskazanej w art. 2 ustęp 2.

7) Z dozwolonego ustawą z dn. 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. № 65, poz. 505) najwyższego łącznego obciążenia gruntów na obszarze gmin miejskich podatkami komunalnymi gminy miejskie niewydzielone mogą korzystać do wysokości 70%, a po-

wiatowe związki komunalne do wysokości 20%, gminy miejskie wydzielone do wysokości 90%.

3) Podatek od kopalń.

Art. 5. 1) Na rzecz związków komunalnych, na których obszarze znajdują się kopalnie węgla, soli lub ropy naftowej, z wyjątkiem kopalni i żup solnych, będących w zarządzie państwowym, a podlegających monopolowi państwowemu, może być ustanowiony samoistny podatek od kopalni.

2) Podatek wymierzany będzie od ilości wydobytego minerału i nie może przynosić 1% ceny, względnie wartości sprzedażnej. Podatek może być różniczkowany według gatunków minerału (węgiel kamienny i brunatny, ropa borysławsko-tustanowicka i ropa specjalna, sól kamienna i warzonka).

3) Jako cenę, względnie wartość sprzedażną soli należy w rozumieniu niniejszej ustawy uważać cenę, za którą kopalnia odstępuje sól zarządowi monopolowemu.

4) Obowiązane do zapłaty tego podatku są kopalnie minerałów, wymienionych w ustępie 1. Uprawnione do wymiaru i poboru są gminy i powiatowe związki komunalne, na których obszarze znajdują się kopalnie, budowle pomocnicze i inne przynależności.

5) Jeżeli w myśl ustępu poprzedniego jest kilka związków komunalnych współuprawnionych do poboru podatku, wtedy co do wysokości i sposobu pobierania podatku oraz co do podziału wpływów podatkowych winno nastąpić porozumienie między współuprawnionymi związkami komunalnymi. O ileby porozumienie nie było osiągnięte, sprawę rozstrzyga władza nadzorcza, wskazana w art. 36 p. b. (art. 37). Uchwały, powzięte na podstawie wyniku porozumienia, względnie rozstrzygnięcia władzy nadzorczej, podlegają zatwierdzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

6) Wpływy z podatku winny być użyte wyłącznie na cele inwestycyjne w miejscowościach, w których położone są kopalnie, budowle pomocnicze i inne przynależności kopalni.

4) Podatek od budynków na obszarze gmin miejskich.

Art. 6. 1) Podatek komunalny od budynków, położonych na obszarze gmin miejskich, mogą pobierać tylko gminy miejskie z zastrzeżeniem 10% dla samorządu wojewódzkiego w myśl art. 22.

2) Gminy miejskie w b. dzielnicach: rosyjskiej i austriackiej mogą zamiast państwowego podatku od nieruchomości, przekazanego im ustawą z dn. 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1922 r. № 2, poz. 6), pobierać samoistny podatek od budynków.

3) Przepis art. 4 ustęp 4 stosuje się odpowiednio do podstaw wymiaru samoistnego podatku od budynków. Budynki, nie podlegające państwowemu podatkowi od nieruchomości w myśl art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1922 r. № 2, poz. 6), winny być zwolnione od samoistnego podatku.

4) Po upływie terminu, na który państwowy podatek od nieruchomości został gminom miejskim przekazany, gminy te — także w b. dzielnicy pruskiej — będą miały prawo pobierać podatek od budynków w postaci dodatku do państwowego podatku od nieruchomości, albo w postaci samoistnego podatku,

który się wymierza według przepisu, zawartego w ustępie poprzednim.

5) Budynki mieszkalne i gospodarcze, położone na obszarze gmin wiejskich, przyłączonych w całości lub w części po 1 stycznia 1919 r. do gmin miejskich, mogą być obciążone podatkiem komunalnym od budynków czy to w postaci podatku samoistnego, czy też dodatku do państwowego podatku od nieruchomości (od budynków) tylko do tej wysokości, do której mogłyby być obciążone, gdyby przyłączenie nie nastąpiło. Przepis ten obowiązuje lat pięć po roku, w którym przyłączenie nastąpiło.

6) Przepisy ustawy z dnia 22 września 1922 r. o ulgach dla nowowznoszonych budynków (Dz. U. R. P. № 88, poz. 786) pozostają w mocy.

5) Podatek od lokali.

Art. 7. 1) Przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1922 r. № 2, poz. 6), dotyczące ustanowienia w gminach miejskich podatku od lokali, rozciąga się na obszar b. dzielnicy pruskiej i na wszystkie gminy wiejskie całej Rzeczypospolitej.

2) Stopa podatku od lokali nie może przekroczyć normy, którą na każdy rok podatkowy oznacza Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

3) Wolne od podatku na rzecz gmin miejskich i wiejskich są wszystkie lokale, zamieszkałe przez inwalidów, wdowy, sieroty tychże, pobierających rentę inwalidzką, oraz emerytów, pobierających wsparcia na starość i niemoc.

4) Oprócz podatków od lokali gminy miejskie i wiejskie mogą pobierać:

- a) podatek od części mieszkalnych, które ze względu na swe przeznaczenie lub w stosunku do liczby osób, zamieszkujących lokal, uważać należy za zbędne (podatek od zbytku mieszkaniowego);
  - b) podatek za zajmowanie lokali lub ich części w hotelach, pensjonatach, pokojach umeblowanych, gospodach, zajazdach lub domach noclegowych (podatek hotelowy).
- 5) Podatek hotelowy obciąża osoby, korzystające z lokali lub ich części. Do ściągania podatku tego obowiązany jest właściciel przedsiębiorstwa hotelowego, który odpowiada za wpływ podatku.

6) Podatek od przemysłu i handlu.

Art. 8. 1) Podatek komunalny od przemysłu i handlu może być pobierany tylko w postaci podatku do państwowego podatku przemysłowego bez względu na formę, w której według art. 7—9 ustawy z dnia 14 maja 1923 r. (Dz. U. R. P. № 58, poz. 412) podatek państwowy jest opłacany. Dodatek będzie pobierany także od przedpłaty, uiszczanej przy nabyciu świadectw przemysłowych.

2) Sposób opodatkowania przedsiębiorstw, wymienionych w ustępach 1, 2, 8 i 9 art. 3 wspomnianej ustawy z dnia 14 maja 1923 r. (Dz. U. R. P. № 58, poz. 412), określa ustęp drugi art. 119 powołanej ustawy.

3) Dodatek z potrąceniem 10% owego udziału dla samorządu wojewódzkiego (art. 22) przypada:

- a) gminom miejskim—od przedsiębiorstw i zajęć, wykonywanych na obszarze tych gmin;

- b) powiatowym związkom komunalnym — od przedsiębiorstw i zajęć, wykonywanych poza obszarem gmin miejskich. Powiatowe związki komunalne są jednak obowiązane tym gminom wiejskim, na których obszarze wykonywane są przedsiębiorstwa i zajęcia, wymienione w ustępie 1 i 2 niniejszego artykułu wypłacić połowę, a w b. dzielnicy austriackiej $\frac{3}{4}$ sumy, pobranej w odnośnych gminach tytułem dodatków komunalnych do podatku przemysłowego od tych przedsiębiorstw i zajęć, a to w ciągu dni 14 po otrzymaniu do datków.

7) Podatek dochodowy.

Art. 9. 1) W b. dzielnicach rosyjskiej i austriackiej otrzymują gminy miejskie udział 30%, a m. st. Warszawa udział 40% we wpływach z państwowego podatku dochodowego, przypisanego w tychże gminach, powiatowe zaś związki komunalne udział 30% we wpływach z państwowego podatku dochodowego przypisanego w gminach wiejskich.

2) W b. dzielnicy pruskiej otrzymują gminy miejskie udział 30% we wpływach z państwowego podatku dochodowego, przypadającego na gminy miejskie, a powiatowe związki komunalne udział 30% we wpływach z państwowego podatku dochodowego przypadającego na gminy wiejskie i obszary dworskie.

3) Postanowienia ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. № 67, poz. 521), dotyczące do datków do państwowego podatku dochodowego na rzecz związków komunalnych w b. dzielnicy pruskiej pozostają bez zmiany.

8) Podatek od spożycia, zużycia, względnie produkcji

Art. 10. 1) Do wszystkich państwowych podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji, z wyjątkiem podatku od węgla, olejów mineralnych, soli i cukru oraz podatku, wymienionego w art. 11, i łącznie z temi podatkami pobierany będzie dodatek na rzecz związków komunalnych.

2) Dodatek ten wynosi 30% podatku od spirytusu i wyrobów wódczanych, wina i win musujących oraz od piwa, a 15% państwowego podatku od innych przedmiotów.

3) Wpływy z tego dodatku przypadają miejskim i powiatowym związkom komunalnym, a to pierwszym w stosunku 60%, drugim zaś w stosunku 40% ogólnej sumy wpływów z tego źródła. Podstawę rozdziału między gminy miejskie stanowi procentowa średnia arytmetyczna, ustalona na podstawie liczby mieszkańców w poszczególnych gminach miejskich i podatku przemysłowego, przypisanego na ich terenie za rok, poprzedzający rozdział, a pomiędzy powiatowe związki komunalne — liczba mieszkańców w poszczególnych powiatach z wyłączeniem gmin miejskich.

4) Powiatowe związki komunalne są obowiązane wypłacić z otrzymanych sum $\frac{1}{3}$ część gminom wiejskim, zaś w b. dzielnicy austriackiej $\frac{2}{3}$ części. Sumy te rozdzielają się między gminy wiejskie według stosunku liczby mieszkańców gmin wiejskich do liczby mieszkańców powiatu z wyłączeniem gmin miejskich a gminy wiejskie obowiązane są użyć na ich cele

inwestycyjne oraz na cele konserwacji urządzeń i zarządów gminnych.

5) Liczbę mieszkańców określa się według ostatniego urzędowego spisu ludności w całej Rzeczypospolitej. Liczbę mieszkańców w uzdrowiskach, posiadających charakter użyteczności publicznej (ustawa z dnia 23 marca 1922 r. Dz. U. R. P. № 31, poz. 254), ustala się w ten sposób, że do liczby mieszkańców, objętych spisem urzędowym, dolicza się $\frac{1}{3}$ część liczby gości sezonowych według urzędowej statystyki komisji uzdrowiskowej za rok poprzedzający.

6) Przedmioty, podlegające państwowym podatkom od spożycia, zużycia, względnie produkcji, nie mogą być obciążone innymi podatkami komunalnymi.

Art. 11. 1) Gminy miejskie na swym obszarze, a powiatowe związki komunalne poza obszarem gmin miejskich, mogą pobierać dodatki do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych, pobieranych na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 października 1922 r. (Dz. U. R. P. № 95, poz. 879).

2) Dodatki te nie mogą przenosić 100% opłaty państwowej od patentu na wyrób, względnie 200% opłaty państwowej od patentu na sprzedaż trunków i przetworów, wymienionych w poprzednim ustępie, i będą pobierane łącznie z cplatami państwowymi.

3) Uchwały w sprawie pobierania tych dodatków podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

4) Powiatowe związki samorządowe są jednak obowiązane tym gminom wiejskim, na których obszarze wykonywane są przedsiębiorstwa i zajęcia, wymienione w ust. 1 niniejszego artykułu, wypłacić połowę sumy, pobranej w odnośnych gminach tytułem dodatków gminnych do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych, w ciągu dni 14 po otrzymaniu tych dodatków.

Art. 12. 1) Gminom miejskim, które po koniec czerwca 1923 r. uzyskały zatwierdzenie statutów o poborze samoistnych podatków od towarów, przywożonych lub wywożonych, wolno na ich obszarze pobierać samoistne podatki wyłącznie od towarów, przywożonych drogami żelaznymi lub wodnymi, a nie podlegających państwowym podatkom od spożycia, zużycia, względnie produkcji, i nie stanowiących monopolu państwowego. Podatki te nie mogą przenosić norm, ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

2) Od tego podatku wolne są ładunki, stanowiące własność Państwa lub samorządu terytorjalnego, oraz artykuły, przeznaczone do odbudowy zabudowań mieszkalnych i gospodarczych, zniszczonych wojną.

3) Gminom miejskim wolno pobierać samoistny podatek od oświetlenia elektrycznego i gazowego w lokalach z wyszynkiem alkoholu i w lokalach zabaw, rozrywek i widowisk, a st. m. Warszawie na przeciąg lat 3 od oświetlenia elektrycznego i gazowego wogóle.

9) Opłata od umów o przeniesienie własności nieruchomości.

Art. 13. 1) Opłata komunalna od umów o przeniesienie własności nieruchomości, przewidziana w usta-

wie z dnia 21 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 88, poz. 785), nie może przewyższać 4% sumy, która służy za podstawę wymiaru opłaty państwowej od tych umów.

2) Opłatę komunalną pobierają samoistnie:

a) gminy miejskie, jeżeli nieruchomość jest położona na obszarze tychże gmin,

b) powiatowe związki komunalne, jeżeli nieruchomość jest położona poza obszarem gmin miejskich; powiatowe związki komunalne są obowiązane przekazać połowę pobranej opłaty tym gminom wiejskim, na których obszarze nieruchomość jest położona; jeżeli powiatowy związek komunalny nie uchwali poboru opłaty, wolno gminom wiejskim uchwalić ją na rzecz swoją do wysokości 2% sumy, która służy za podstawę wymiaru opłaty państwowej od tych umów.

10) Podatek od zaprotestowanych weksli.

Art. 14. 1) Od weksli, przedstawionych do protestu, pobierany będzie przez notariuszów, względnie inne organy, uprawnione do sporządzania protestów, łącznie z opłatą (należnością) państwową od protestu, podatek komunalny w wysokości $\frac{1}{2}$ % sumy wekslowej.

2) Podatek ten przypada tej gminie (wiejskiej lub miejskiej), w której obrębie przedstawiono weksel do protestu, w b. dzielnicy pruskiej powiatowemu związkowi komunalnemu, jeżeli weksel przedstawiono do protestu na obszarze dworskim.

Art. 15. Podatki komunalne od aktów notarialnych, sporządzonych w przypadkach nie wymienionych w art. 13, 14 i 16, o ile pobierane są według stawek stałych — uchyla się.

11) Podatek od spadków i darowizn.

Art. 16. 1) Gminy miejskie i wiejskie mogą pobierać samoistny podatek od przedmiotów spadków i darowizn, położonych na ich obszarze, do wysokości 10% państwowego podatku od spadków i darowizn, przypadającego na odnośne przedmioty spadkowe lub darowane. W b. dzielnicy pruskiej, gdy przedmioty spadkowe (darowane) znajdują się na obszarach dworskich, mogą pobierać podatek od tych przedmiotów powiatowe związki komunalne.

2) Jeżeli przedmioty spadkowe (darowane) znajdują się w obrębie kilku związków komunalnych, to każdy z nich pobiera podatek w takiej części, jaka odpowiada stosunkowi czystej wartości przedmiotów, znajdujących się w obrębie danego związku komunalnego, do całej podstawy wymiaru.

3) Szczegółowe przepisy o rozdziale dodatku zawierać będzie rozporządzenie wykonawcze, przy czym uwzględnione być winny następujące zasady:

a) majątek ruchomy, otrzymany w drodze spadku (darowizny), uważa się jako położony w miejscu zamieszkania spadkodawcy (darującego); o ile zaś miejsce to znajduje się poza granicami Państwa — w miejscu siedziby władzy, wymierzającej państwowy podatek od spadku (darowizny);

b) długi, z wyjątkiem długów, zabezpieczonych na nieruchomości, uważa się jako ciężące na

wszystkich przedmiotach spadkowych w stosunku do ich wartości.

12) Podatek od plakatów i szyldów i podatek od anonsów.

Art. 17. 1) Gminom miejskim wolno pobierać podatek od napisów firmowych i ogłoszeń, bądź umieszczonych na budynkach, słupach, kioskach lub w podobnych miejscach, bądź rozlepianych, roznoszonych, wyświetlanych lub rozpowszechnianych w podobny sposób (podatek od plakatów i szyldów) oraz podatek od ogłoszeń, powielanych drukiem, mechanicznie, lub w podobny sposób (podatek od anonsów).

2) Gminom wiejskim wolno pobierać podatek od plakatów i szyldów oraz podatek od anonsów poza obszarem gmin miejskich.

3) Od podatku są zwolnione ogłoszenia, zamieszczane w czasopismach, wychodzących nie rzadziej, aniżeli w miesięcznych odstępach czasu, ogłoszenia urzędowe, ogłoszenia wyborcze do reprezentacji publicznych, ogłoszenia o odczytach i zgromadzeniach publicznych oraz ogłoszenia osób, poszukujących pracy.

4) Bliższy sposób pobierania podatku od plakatów i szyldów i podatku od anonsów określi wzorowy statut podatkowy, który ogłosi Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w rozporządzeniu wykonawczem.

13) Podatek od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk.

Art. 18. 1) Gminy miejskie winny, gminy zaś wiejskie mogą pobierać podatek od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk.

2) Oprócz podatku od wstępu na wyścigi i podobne widowiska połączone z grą lub zakładami, wolno pobierać także podatki od stawek gry lub zakładów i od wygranych.

3) Do przedstawień teatralnych i występów o wyższej wartości artystycznej lub naukowej, oraz do przedstawień utworów i filmów krajowych winny być stosowane ulgowe stawki podatkowe.

4) Od zawodów i popisów, urządzanych przez towarzystwa sportowe i gimnastyczne, których użyteczność publiczną uzna zarząd gminy, podatek nie może przenosić 10% ceny wstępu.

14) Podatki od prawa polowania.

Art. 19. 1) Od wykonywania prawa polowania na mocy prawa własności gruntu, dzierżawy prawa polowania lub innego tytułu prawnego wolno gminom wiejskim i miejskim pobierać podatek komunalny; w b. dzielnicy pruskiej mogą powiatowe związki komunalne pobierać taki podatek od prawa polowania, wykonywanego na obszarze dworskim.

2) Najwyższe normy podatku określi dla poszczególnych stref Państwa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

3) Rozporządzenie wykonawcze może uzależnić wykonywanie prawa polowania od wykazania zapłaty podatku.

15) Inne podatki.

Art. 20. 1) Gminom miejskim na ich obszarze, a powiatowym związkom komunalnym poza obsza-

rem gmin miejskich, wolno pobierać, oprócz podatków, wymienionych w niniejszej ustawie, samoistne podatki, obciążające inne źródła, nie wymienione w niniejszej ustawie, z uwzględnieniem art. 21.

2) Władzą nadzorczą, właściwą do zatwierdzenia uchwał w sprawie pobierania tych podatków, jest Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

3) Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z Ministrem Skarbu przenieść swe prawo zatwierdzenia komunalnych uchwał podatkowych, odpowiadających wzorowemu statutom, na władze nadzorcze, wskazane w art. 36 i 37.

Art. 21. 1) Podatek od majątku i podatek od kapitałów i rent nie może być pobierany na rzecz związków komunalnych.

2) Źródła, które są obciążone podatkami, wymienionymi w tej ustawie, nie wolno ponownie obciążać samoistnymi podatkami z wyłączeniem podatków, przeznaczonych na ściśle określone inwestycyjne cele, pobieranych w wyjątkowych wypadkach przez oznaczony okres czasu, a nie przenoszących 50% podatków komunalnych, dopuszczonych niniejszą ustawą, czy to w postaci samoistnych podatków, czy też w postaci dodatków do podatków państwowych.

3) Również nie mogą być pobierane na rzecz związków komunalnych podatki od posiadania przedmiotów majątkowych z wyjątkiem podatków od posiadania przedmiotów zbytku, służących do osobistego użytku (samochodów, ekwipaży, wierzchowców i t. d.).

C. Udział samorządu wojewódzkiego w źródłach podatkowych związków komunalnych.

Art. 22. Samorządowi wojewódzkiemu zastrzega się prawo korzystania z najwyższego dozwolonego obciążenia gruntów, budynków oraz przemysłu i handlu podatkami komunalnymi (art. 3, 4, 6 i 8) do wysokości 10%.

Art. 23. Aż do wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego pobory, określone w art. 22, przypadają:

- w b. dzielnicy rosyjskiej powiatowym związkom komunalnym i gminom miejskim, wydzielonym z powiatowych związków komunalnych, na pokrycie wydatków, które w myśl art. 2 ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 90, poz. 829) obciążać mają samorząd wojewódzki;
- w b. dzielnicy austriackiej na pokrycie wydatków, połączonych ze spełnianiem zadań, przewidzianych w ustawie z dn. 30 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. № 11, poz. 61).

Art. 24. 1) Postanowienia, zawarte w art. 22, nie będą miały zastosowania w b. dzielnicy pruskiej aż do wprowadzenia tamże samorządu wojewódzkiego w życie. Aż do tego czasu pobory, określone w art. 22, przypadają będą gminom miejskim na ich obszarze, a powiatowym związkom komunalnym poza obszarem gmin miejskich.

2) Do pokrycia krajowych podatków bezpośrednich są obowiązane gminy miejskie i powiatowe związki komunalne.

3) Podstawę rozkładu podatków krajowych na gminy miejskie i powiatowe związki komunalne stanowią sumy katastralnego wymiaru państwowych podatków: gruntowego i budynkowego, służących za podstawę poboru dodatków komunalnych w gminach miejskich i powiatowych związkach komunalnych. Rozkład winien być dokonany według stanu państwowych podatków: gruntowego i budynkowego w dniu 1 lipca roku, poprzedzającego rok rachunkowy krajowych związków komunalnych.

4) Krajowe związki komunalne mogą uchwalić odmienną podstawę rozkładu podatków. Uchwała podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

5) Uchwała sejmiku krajowego w sprawie poboru podatków w sumie, przewyższającej 10.000-krotną

sumę katastralnego wymiaru państwowych podatków: gruntowego i budynkowego, podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

6) W §§ 27, 28, 29 i 33 ustawy o daninach powiatowych i prowincjonalnych z dnia 23 kwietnia 1906 r. (Zbiór Ust. pruskich str. 159) zastępuje się słowa „powiatowy” i „powiaty wiejskie i miejskie” przez słowa „gminy miejskie i powiatowe związki komunalne”.

Podatek wojewódzki od wyszynku i drobnej sprzedaży trunków.

Art. 25. 1) Na rzecz samorządu wojewódzkiego pobierać się będzie od 1 stycznia 1924 r. obok państwowego podatku przemysłowego i komunalnych dodatków do tego podatku, przewidzianych w art. 8, osobny podatek wojewódzki w wysokości 3% od obrotu trunkami w wyszynku i w drobnej sprzedaży trunków.

2) Za wyszynk i drobną sprzedaż trunków należy uważać w rozumieniu niniejszej ustawy:

- a) sprzedaż spirytusu, wyrobów wódczanych, wina, półwina, wina sztucznego, wina owocowego, moszczu owocowego, miodu, napojów miodowych i piwa do spożycia w lokalu przedsiębiorstwa,
- b) sprzedaż trunków, wymienionych pod a), bezpośrednio spożywcom, jednak nie do spożycia w lokalu przedsiębiorstwa, w naczyniach otwartych lub zamkniętych w sposób, w handlu nie używany, a to w ilościach poniżej 25 litrów spirytusu i wyrobów wódczanych, a poniżej 50 litrów innych trunków,
- c) sprzedaż trunków, wymienionych pod a), bezpośrednio spożywcom, jednak nie do spożycia w lokalu przedsiębiorstwa, w naczyniach zamkniętych sposobem, w handlu używanym, a to w ilościach poniżej 10 litrów piwa, względnie poniżej 50 litrów innych trunków.

3) Wymiaru i poboru podatków oraz wymiaru kar pieniężnych, w wypadkach, przewidzianych w art. 65 i 67, dokonwać będą na rzecz samorządu wojewódzkiego na obszarze gmin miejskich zarządy tychże gmin, poza ich obszarem — wydziały powiatowe. Tytułem zwrotu kosztów za wspomniane czynności mogą gminy miejskie, względnie powiatowe związki komu-

nalne, pobierać 10% sum, wypłaconych samorządowi wojewódzkiemu z tytułu podatku i kar pieniężnych.

4) Przy wymiarze podatku mają odpowiednie zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 maja 1923 r. w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego (Dz. U. R. P. № 58, poz. 412). Rozporządzenie wykonawcze ustali postępowanie przy wymiarze i poborze podatku oraz określi sposób mianowania członków i skład komisji szacunkowych i odwoławczych, powołanych do współdziałania przy wymiarze podatku.

5) Aż do wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego podatek określony w ustępie 1, pobierany będzie na rzecz Skarbu Państwa w b. dzielnicy rosyjskiej; na rzecz Skarbu Państwa na pokrycie wydatków w b. dzielnicy austriackiej — połączonych za spełnieniem zadań, przewidzianych w ustawie z dn. 30 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. № 11, poz. 61),

a w b. dzielnicy pruskiej na rzecz krajowych związków komunalnych na rachunek dotacji, wymienionych w art. 35 ust. 2.

6) Ustawę z dnia 20 grudnia 1905 r. o pobieraniu na obszarze b. Galicji opłat szynkarskich (Dz. Ust. Kr. z 1906 r. № 11) oraz ustawę z dnia 13 lutego 1903 r. o pobieraniu na tymże obszarze opłaty konsumpcyjnej od piwa (Dz. Ust. Kr. № 24), jak wreszcie ustawę z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 90, poz. 831) uchyla się z dniem 31 grudnia 1923 r.

D. Podział wpływów z podatków między współuprawnione związki komunalne.

Art. 26. 1) O ile niniejsza ustawa nie wskazuje sposobu obliczenia udziałów kilku współuprawnionych związków komunalnych we wpływach z poszczególnych podatków, Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda w rozporządzeniu wykonawczem szczegółowe przepisy o obliczaniu tych udziałów.

2) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda w rozporządzeniu wykonawczem także przepisy, zmierzające do zapobieżenia wielokrotnemu opodatkowaniu płatników na rzecz związków komunalnych.

CZĘŚĆ DRUGA.

Oplaty i specjalne dopłaty.

A. Oplaty.

Art. 27. 1) Związki komunalne winny pobierać opłaty za używanie komunalnych urządzeń i zakładów dobra publicznego, zaś mogą je pobierać za czynności i poświadczenia urzędowe organów komunalnych (opłaty administracyjne).

2) Uchwały w przedmiocie pobierania powyższych opłat nie podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

3) Władza nadzorcza może jednak żądać w każdym czasie zmiany lub zniesienia uchwał, dotyczących opłat w niniejszym artykule w ustępie 1 w zdaniu drugim wymienionych gdyby się okazało, że opłaty administracyjne są niewspółmiernie wysokie w stosunku do kosztów utrzymania tej gałęzi zarządu komunalnego, za której czynności opłaty są pobierane

Art. 28. 1) Przedsiębiorstwa komunalne mają być w ten sposób administrowane, ażeby dochody z nich uzyskane pokrywały conajmniej koszty eksploatacji łącznie z oprocentowaniem i amortyzacją kapitału zakładowego.

2) Uchwały w przedmiocie pobierania opłat za używanie przedsiębiorstw komunalnych, względnie cen za dostarczone przez nie przedmioty, nie podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej. Jeżeli atoli te opłaty (ceny) nie pokrywają kosztów łącznie z oprocentowaniem i amortyzacją kapitału zakładowego, władza nadzorcza może w takim wypadku nakazać podwyższenie opłat (cen).

Art. 29. 1) Związkom komunalnym wolno celem uzyskania funduszy obrotowych na utrzymanie komunalnych urządzeń i zakładów dobra publicznego oraz przedsiębiorstw pobierać zaliczki na opłaty (art. 27 i 28) od osób, korzystających z tychże zakładów, urządzeń i przedsiębiorstw.

2) Wysokość zaliczek może być różniczkowana według stopnia zamożności tych osób. W razie udowodnionego ubóstwa zaliczka nie powinna być pobierana.

3) Uchwały w przedmiocie pobierania zaliczek, przewyższających trzykrotną opłatę miesięczną, podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Art. 30. 1) Przepisy dotychczasowych ustaw o komunalnych opłatach na cele specjalne pozostają bez zmiany. Pobieranie opłat targowych od artykułów żywności, dostarczanych przez producentów rolnych, jest dozwolone tylko w razie sprzedaży tych artykułów w miejskich halach targowych.

2) Wysokość tych opłat podlega regulacji w myśl art. 68.

3) Uchwały w przedmiocie ustanowienia i zmiany wysokości tych opłat nie podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

B. Specjalne opłaty.

Art. 31. 1) Związki komunalne winny pobierać na pokrycie kosztów założenia i utrzymania urządzeń i zakładów dobra publicznego specjalne dopłaty od tych właścicieli nieruchomości, przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, którym te urządzenia i zakłady przynoszą szczególne korzyści gospodarcze lub udogodnienia. Wysokość specjalnej dopłaty winna być stopniowana w stosunku do wartości osiągniętych korzyści gospodarczych, względnie udogodnień.

2) Rozporządzenie wykonawcze określi sposób zawiadomienia płatników o uchwale w sprawie pobierania specjalnych dopłat i oznaczy termin do wniesienia odwołania przeciwko uchwale.

3) Odwołanie, wniesione w terminie, podlega rozstrzygnięciu władzy nadzorczej, wskazanej w art. 36 i 37. Dopóki rozstrzygnięcie nie nastąpi, uchwała nie może być wykonana w stosunku do osoby, która wniosła odwołanie.

4) Związki komunalne mogą na skutek osobnej uchwały nie pobierać specjalnych dopłat, jeżeli pokrycie kosztów założenia i utrzymania urządzeń i zakładów dobra publicznego komunalnymi podatkami, opłatami lub innymi dochodami jest wskazane w inte-

resie publicznym; uchwała taka podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej (art. 36 i 37).

Art. 32. 1) Na pokrycie kosztów założenia i utrzymania zakładów i urządzeń dobra publicznego mogą krajowe związki komunalne oraz Tymczasowy Wydział Samorządowy pobierać specjalne dopłaty także od gmin miejskich i powiatowych związków komunalnych, którym te zakłady i urządzenia przynoszą korzyści lub udogodnienia, a to stosownie do wartości tych korzyści lub udogodnień.

2) W razie sporu, wyłaniającego się o stosowanie postanowień niniejszego artykułu między związkami komunalnymi, rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

3) Do specjalnych dopłat stosuje się odpowiednio postanowienia, zawarte w art. 31 ust. 1. 2 i w drugim zdaniu ustępu 3.

CZĘŚĆ TRZECIA.

Inne źródła dochodowe.

Art. 33. Uchwały związków komunalnych w sprawie zaciągnięcia pożyczek i objęcia poręki, z wyjątkiem pożyczek, przeznaczonych na czasowe zasilenie funduszy kasowych, wymagają zatwierdzenia władz nadzorczych (art. 36 i 37).

Art. 34. Powiatowe związki komunalne powinny ze swych dochodów udzielać zapomóg tym gminom wiejskim (w b. dzielnicy rosyjskiej także gromadom), których dochody, mimo wyzyskania wszystkich źródeł dochodowych, są tak szczupłe, że nie wystarczają na pokrycie wydatków bieżących.

Art. 35. 1) Ustawy, przewidujące dla związków komunalnych dotacje ze Skarbu Państwa lub z funduszy innych związków komunalnych na określone cele komunalne, lub ustanawiające udział Skarbu Państwa lub innych związków komunalnych w pokrywaniu wydatków na takie cele, pozostają w mocy.

2) Aż do czasu wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego krajowe związki komunalne w b. dzielnicy pruskiej otrzymują dla spełnienia zadań, przewidzianych w ustawie z dn. 30 kwietnia 1873 r. o dotacji związków prowincjonalnych (Zbiór Ustaw pruskich str. 187), w ustawie z dnia 8 lipca 1875 r. w przedmiocie wykonania §§ 5 i 6 powołanej ustawy (Zbiór Ustaw pruskich str. 497) i w ustawie z dnia 2 czerwca 1902 r. w sprawie przekazania związkowi prowincjonalnym dalszych rat dotacyjnych (Zbiór Ustaw pruskich str. 167) zamiast kwot, określonych w tych ustawach, tytułem rocznej dotacji ze Skarbu Państwa ryczałtową sumę, równającą się $\frac{2}{5}$ częściom zapotrzebowania na pokrycie bieżących wydatków w ramach obecnej działalności krajowych związków komunalnych, jakie się okaże według budżetu po wyzyskaniu wszystkich źródeł dochodowych.

CZĘŚĆ CZWARTA.

Władze nadzorcze i ich postępowanie.

Art. 36. Władzami nadzorczymi, właściwymi do działania w myśl niniejszej ustawy, o ile ona inaczej nie postanawia, są:

- a) w stosunku do gmin wiejskich (w b. dzielnicy rosyjskiej także do gromad) i gmin miejskich, niewydzielonych z powiatowych związków komunalnych z wyjątkiem gmin miejskich w b. dzielnicy pruskiej, małopolskich gmin miejskich, liczących powyżej 15.000 mieszkańców według ostatniego spisu ludności — wydziały powiatowe;
- b) w stosunku do gmin miejskich, wydzielonych z powiatowych związków komunalnych, gmin miejskich w b. dzielnicy pruskiej oraz małopolskich gmin miejskich, wymienionych pod a), z wyjątkiem gmin miejskich, wymienionych pod c), i w stosunku do powiatowych związków komunalnych — wydziały wojewódzkie;
- c) w stosunku do gminy m. st. Warszawy i gmin miejskich, liczących powyżej 100.000 mieszkańców, oraz w stosunku do krajowych związków komunalnych—Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 37. 1) Aż do wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego władzą nadzorczą, właściwą do działania w miejsce wydziału wojewódzkiego w myśl niniejszej ustawy, jest Minister Spraw Wewnętrznych, działający, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w art. 3 ust. 3, w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

2) Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Skarbu mogą w obopólnym porozumieniu przekazać swoje uprawnienia w tym zakresie całkowicie lub częściowo podległym im bezpośrednio władzom państwowym.

Art. 38. 1) Przeciw orzeczeniu władzy nadzorczej służy, o ile ustawa niniejsza inaczej nie postanawia, związkowi komunalnym, a w wypadkach, przewidzianych w art. 31, także osobom interesowanym, prawo wniesienia odwołania w ciągu 14 dni po doręczeniu orzeczenia.

2) Władzą, powołaną do rozstrzygania tych odwołań i decydującą ostatecznie, jest:

- a) w stosunku do orzeczeń wydziału powiatowego — wydział wojewódzki, przyczem aż do wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego art. 37 ma odpowiednie zastosowanie;
- b) w stosunku do orzeczeń wydziału wojewódzkiego — Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

3) Pozatem mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych (Dz. U. R. P. № 91 poz. 712) oraz przepisy ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. № 67, poz. 600).

Art. 39. 1) Uchwała, podlegająca zatwierdzeniu, winna być w ciągu dni piętnastu po jej powzięciu skierowana wraz z danemi, które wskaże rozporządzenie wykonawcze, bezpośrednio do przełożonej władzy nadzorczej. Jeżeli władza ta nie jest właściwą do zatwierdzenia uchwały, obowiązana jest w ciągu dalszych dni siedmiu uchwałę skierować do

właściwej władzy nadzorczej, która w dniu otrzymania uchwały wyda poświadczenie odbioru.

2) Jeżeli uchwała jest należycie poparta danemi, wskazanymi w rozporządzeniu wykonawczem, władza nadzorcza wyda swą decyzję w przedmiocie zatwierdzenia w ciągu dalszych trzydziestu dni, w razie braku tych danych zwróci ją w ciągu tygodnia po otrzymaniu uchwały do uzupełnienia.

3) Gdyby władza nadzorcza w powyższych terminach nie doręczyła związkowi komunalnemu zawiadomienia o odmowie zatwierdzenia, ani nie zwróciła mu uchwały do uzupełnienia, uważa się uchwałę z upływem 30 dni po jej otrzymaniu za zatwierdzoną.

4) Za dzień zawiadomienia o decyzji władzy nadzorczej w razie nadania na pocztę — uważa się dzień nadania na pocztę.

Art. 40. Uchwała zatwierdzona ma moc obowiązującą od dnia jej powzięcia, jeżeli w uchwale lub w zatwierdzeniu nie jest oznaczony dzień późniejszy.

Art. 41. Władza nadzorcza może odmówić rozpoznania uchwały, nie przedłożonej w terminie, oznaczonym w art. 39 ust. 1.

Art. 42. O ile według innych ustaw uchwały, związków komunalnych w sprawie pobierania podatków, opłat i dopłat, względnie składek, oraz zaciągania pożyczek podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych, władzami właściwymi do zatwierdzenia tych uchwał są władze nadzorcze, wskazane w art. 36 i 37, przyczem art. 38—41 mają odpowiednie zastosowanie.

CZEŚĆ PIĄTA.

Wymiar i pobór danin komunalnych.

Art. 43. 1) Wymiar i pobór samoistnych podatków komunalnych uskutecznia zarząd związku komunalnego, lub organ, przez ten zarząd upoważniony.

2) Wymiar i pobór dodatków komunalnych do podatków (opłat) państwowych uskutecznia władza, powołana do wymiaru i poboru podatków.

3) Wymiaru i poboru dodatków komunalnych do państwowego podatku dochodowego w b. dzielnicy pruskiej dokonywa władza komunalna.

4) Za czynności organów, współdziałających przy wymiarze, poborze i ściąganiu komunalnych dodatków do podatków państwowych od gruntów, budynków, przemysłu i handlu (art. 3, 4, 6 i 8), Państwo może pobrać 2% sum, wypłaconych związkowi komunalnym z tytułu tych dodatków.

5) Minister Skarbu może związkowi komunalnym za ich zgodą poruczyć pobór i ściąganie podatków państwowych w całości lub w części. Związki komunalne uprawnione są za te czynności pobierać odszkodowanie do wysokości 3% sum, wypłaconych Skarbowi Państwa z tytułu pobranych podatków. Przepisy, obowiązujące w b. dzielnicy pruskiej w sprawie współdziałania związków komunalnych przy poborze i ściąganiu podatków państwowych, nie ulegają zmianie.

Art. 44. 1) Celem uzyskania podstaw wymiaru samoistnych danin komunalnych zarząd związku

komunalnego lub organ; przez ten zarząd upoważniony, mają prawo:

- a) żądać od stron lub ich zastępców prawnych oraz od świadków i znawców odpowiedzi na określone pytania, w razie zaś wątpliwości co do udzielonych odpowiedzi, żądać od stron lub ich zastępców prawnych przedłożenia ksiąg handlowych i gospodarczych oraz innych dowodów;
- b) zwracać się do zarządów innych związków komunalnych, jako też do władz państwowych o podanie podstaw opodatkowania ujawnionych przy wymiarze podatków państwowych i komunalnych.

2) Władze i organy komunalne, zarówno jak i znawcy, winni zachować w tajemnicy okoliczności i dane, które doszły do ich wiadomości przy wykonywaniu wspomnianych czynności.

Art. 45. 1) Aż do ustalenia wysokości dodatku komunalnego na rok bieżący pobiera się dodatek tymczasowo według normy, ustalonej na rok poprzedni.

2) Kwota pobranego tymczasowo dodatku komunalnego będzie zaliczona na jego należność, ostatecznie ustaloną.

Art. 46. O wymiarze samoistnych podatków komunalnych winien być każdy płatnik zawiadomiony indywidualnie przez doręczenie orzeczenia wymiarowego, o ile ustawy lub statuty podatkowe nie przewidują odmiennego sposobu zawiadomienia.

Art. 47. W razie poboru podatku komunalnego do podatków (opłat) państwowych zarząd związku komunalnego winien normę dodatku podać do wiadomości publicznej przez ogłoszenie w sposób, w danej miejscowości przyjęty. Tak samo winne być ogłoszone uchwały w przedmiocie pobierania samoistnych podatków i opłat.

Art. 48. 1) Przeciwko wymiarowi samoistnych danin komunalnych służy płatnikowi prawo wniesienia odwołania w ciągu czternastu dni do władz nadzorczych za pośrednictwem władzy, która dokonała wymiaru.

2) Termin czternastodniowy biegnie od dnia następnego po zawiadomieniu płatnika o wymiarze podatku, względnie po wezwaniu go do uiszczenia danin innego rodzaju, o ile ustawy lub uchwały o poborze danin nie zawierają odmiennych postanowień.

3) Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku terminowego uiszczenia daniny.

4) Władzami, powołanymi do rozstrzygania odwołań i decydującymi ostatecznie, są:

- a) w stosunku do gmin wiejskich (w b. dzielnicy rosyjskiej także gromad) i gmin miejskich, nie wydzielonych z powiatowych związków komunalnych, z wyjątkiem małopolskich gmin miejskich, liczących powyżej 15.000 mieszkańców według ostatniego spisu ludności—wydziały powiatowe;

- b) w stosunku do gmin miejskich, z wyjątkiem wydzielonych z powiatowych związków komunalnych oraz małopolskich gmin miejskich, wymienionych pod lit. a), m. stoł. Warszawy,

tudzież w stosunku do wydziałów powiatowych — wydziały wojewódzkie, aż do wprowadzenia zaś w życie samorządu wojewódzkiego — Minister Spraw Wewnętrznych, który może przelać swe uprawnienia na bezpośrednio mu podległe władze;

- c) w stosunku do m. st. Warszawy — Minister Spraw Wewnętrznych.

5) Poza tem mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych (Dz. U. R. P. № 91 poz. 712) i przepisy ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. № 67, poz. 600).

Art. 49. 1) Odrebne odwołania przeciwko wymiarowi dodatków do podatków państwowych są dopuszczalne tylko w razie zaprzeczenia prawa związku komunalnego do pobierania dodatków wogóle lub według stopy, określonej w orzeczeniu wymiarowym. Do takich odwołań stosuje się odpowiednio postanowienia, zawarte w art. 48.

2) Poza wypadkiem, wspomnianym w ust. 1, odwołania przeciwko wymiarowi dodatków do podatków winny być wnoszone łącznie z reklamacjami, skargami lub odwołaniami przeciwko wymiarowi podatków państwowych.

Art. 50. Przepisy o środkach prawnych, służących płatnikom w b. dzielnicy pruskiej przeciwko pociąganiu ich do opłacania danin komunalnych, pozostają bez zmiany.

Art. 51. Podwyższenie, znizzenie, uchylenie, odpiśnięcie, odroczenie zapłaty, lub zwrot podatku państwowego pociąga za sobą z mocy samego prawa odpowiednie podwyższenie, znizzenie, uchylenie, odpiśnięcie, odroczenie, zapłatę lub zwrot dodatku komunalnego.

Art. 52. 1) Zwrot dodatków zarządza władza, która pobrała podatki (opłaty) państwowe.

2) O ile kwota dodatku komunalnego, ulegająca zwrotowi, nie będzie mogła być pokryta drogą potrącenia z wpływów, należnych związkowi komunalnemu, przy następnej wypłacie (art. 58), winien związek komunalny dokonać zwrotu na wezwanie w ciągu dni czternastu.

Art. 53. Art. 51 i 52 nie mają zastosowania w b. dzielnicy pruskiej, gdy dodatki komunalne do podatków państwowych pobierane są samodzielnie przez związki komunalne. W tych wypadkach obowiązują dotychczasowe przepisy.

Art. 54. 1) Statuty samoistnych danin komunalnych winny ściśle oznaczać terminy płatności tych danin. W braku takiego oznaczenia zapłata winna nastąpić w terminie, ustalonym w orzeczeniu wymiarowym.

2) Dodatki komunalne do podatków państwowych winny być uiszczone równocześnie z podatkami (opłatami) państwowymi. Związki komunalne w b. dzielnicy pruskiej mogą uchwalić odmiennie terminy poboru dodatków, których wymiaru dokonywają samodzielnie.

Art. 55. 1) Nieuiszczone we właściwym terminie samoistne daniny komunalne ściąga zarząd związku komunalnego w drodze egzekucji, do której stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji podatków i opłat państwowych.

2) Powiatowe związki komunalne mogą ściągać podatki albo samodzielnie, albo przy pomocy zarządów gmin miejskich i wiejskich, w b. dzielnicy pruskiej na obszarach dworskich — przy pomocy przełożonych tych obszarów.

3) Na obszarze b. dzielnicy austriackiej nieuiszczone we właściwym terminie samoistne daniny komunalne mogą być ściągane w drodze egzekucji sądowej na podstawie ustawy z 27 maja 1896 r. (austr. Dz. Ust. P. № 79).

4) Przepisy o ściągnięciu danin w drodze egzekucji sądowej w b. dzielnicy rosyjskiej i pruskiej nie ulegają zmianie.

Art. 56. W razie nieuiszczenia we właściwym terminie danin komunalnych związki komunalne mogą pobierać odsetki i kary za zwłokę oraz koszty egzekucyjne według przepisów, zawartych w ustawie z dnia 9 marca 1923 r. o karach za zwłokę oraz o kosztach egzekucyjnych (Dz. U. R. P. № 31, poz. 189).

Art. 57. Wpłaty na podatki (opłaty) państwowe, do których przypisane są dodatki komunalne, rozkłada się proporcjonalnie na podatki państwowe i dodatki wszystkich związków komunalnych z przynależnymi odsetkami i karami za zwłokę.

Art. 58. 1) Sumy wpływów z dodatków komunalnych do podatków (opłat) państwowych oraz z odsetek i kar za zwłokę z każdego miesiąca będą wypłacone związkowi komunalnemu, uprawnionym do ich poboru, w najkrótszym czasie — najpóźniej do dni czternastu po upływie miesiąca.

2) Postanowienie, zawarte w ust. 1, stosuje się odpowiednio do komunalnego udziału w państwowym podatku dochodowym.

3) Dodatki do podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji (art. 10), będą przekazywane co dni 15 na rzecz związków komunalnych.

Art. 59. Przepisy o poborze podatków (opłat) państwowych, w szczególności o obowiązku zapłaty, terminie płatności, sposobie przymusowego ściągnięcia z majątku ruchomego i nieruchomego, prawie zastawu na nieruchomości, odpisaniu z powodu niemożności ściągnięcia, przedawnieniu wymiaru i prawa ściągnięcia oraz o prawie pierwszeństwa zastawnego na nieruchomościach — stosuje się odpowiednio do poboru dodatków do tych podatków (opłat) na rzecz związków komunalnych.

Art. 60. 1) Powiatowe związki komunalne w b. dzielnicy pruskiej pobierają dodatki bezpośrednio od indywidualnych płatników.

2) Postanowienia ustawy o daninach komunalnych z dnia 14 lipca 1893 r. (Zb. Ust. pruskich str. 152), dotyczące komunalnych podatków bezpośrednich, z wyjątkiem przepisów o środkach prawnych, stosuje się odpowiednio do bezpośrednich podatków powiatowych, ze zmianami, wprowadzonymi późniejszymi ustawami, jak również ustawą niniejszą.

3) Płatnikom przysługują środki prawne w myśl § 14 ust. 2 i § 11 ust. 4 i 5 ustawy o daninach powiatowych i prowincjonalnych z dnia 24 kwietnia 1906 r. (Zb. Ust. pruskich str. 159).

Art. 61. 1) Na poczet krajowych podatków bezpośrednich w b. dzielnicy pruskiej (art. 24) gminy miejskie i powiatowe związki komunalne są obowiązane wpłacać do kasy krajowego związku komunalnego co miesiąc zaliczkę, równającą się $\frac{1}{10}$ części wpływów, uzyskanych ze wszystkich podatków miejskich i powiatowych w ubiegłym miesiącu kalendarzowym. Zaliczki winny być uiszczone w ciągu czterech dni po upływie każdego miesiąca kalendarzowego. W przeciwnym razie krajowy związek komunalny będzie mógł sam zastosować względem opieszalszych gmin miejskich i powiatowych związków komunalnych środki przymusowe ściągnięcia należności.

2) Celem wykonania nadzoru nad gminami miejskimi i powiatowymi związkami komunalnymi co do ścisłego spełnienia obowiązku, nałożonego na nie w niniejszym artykule, krajowy związek komunalny może wysyłać swych delegatów, którym służy prawo badania ksiąg podatkowych oraz dotyczących pism i akt gmin miejskich i powiatowych związków komunalnych.

3) Krajowy związek komunalny może ustanowić zaliczkę w odmiennej wysokości. Uchwała podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

4) Kwoty wpłaconych zaliczek będą potrącone z należności krajowych dodatków do podatków bezpośrednich.

CZĘŚĆ SZÓSTA.

K a r y.

Art. 62. 1) Kto w zamiarze uchylecia się od obowiązku płacenia danin komunalnych składa wobec właściwej władzy komunalnej nieprawdziwe lub niepełne zeznania, albo w tym samym zamiarze odmawia odpowiedzi na określone pytania, albo usuwa przedmioty, podlegające daninom komunalnym, albo przedmiotów takich nie zgłasza do opodatkowania — podlega karze pieniężnej do wysokości 20-krotnej sumy daniny, utraconej lub na utratę narażonej.

2) Kara nie uwalnia płatnika od obowiązku zapłacenia daniny.

3) Współwinnie podlega karze narówni ze sprawcą.

Art. 63. Kto wezwany w charakterze świadka albo znawcy, w zamiarze uwolnienia innej osoby od obowiązku płacenia danin komunalnych, wobec właściwej władzy komunalnej odmawia złożenia zeznania, lub składa fałszywe zeznanie — podlega karze pieniężnej do wysokości 30.000.000 mk.

Art. 64. Kto, jako członek zarządu komunalnego, urzędnik lub funkcjonariusz komunalny, bez upoważnienia właściwej władzy ujawnia osobom niepowołanym okoliczności i dane, które doszły do jego wiadomości przy wykonywaniu czynności, wymienionych w art. 44, podlega karze aresztu, a w b. dzielnicy pruskiej — karze aresztu lub więzienia, na czas do trzech miesięcy i karze pieniężnej w wysokości do 30.000.000 mk. lub jednej z tych kar.

Art. 65. 1) Kary pieniężne za czyny, wymienione w art. 62 i 63, wymierza zarząd związku komunalnego.

2) Jeżeli strona nie zgłosi w ciągu dni czterech po doręczeniu zawiadomienia o karze ustnie lub pisemnie żądania rozpatrzenia sprawy w drodze sądowej — kara ulega wykonaniu. W razie przeciwnym zarząd związku komunalnego winien sprawę skierować do właściwego sądu powiatowego (pokoju), który wdroży postępowanie karne w myśl ogólnych przepisów.

3) Kary pieniężne, nałożone na mocy art. 62 i 63, podlegają egzekucji na równi z daninami komunalnymi i wpływają do kasy związku komunalnego, uprawnionego do poboru daniny.

4) Do orzeczenia w sprawach o czyny, wymienione w art. 64, są wyłącznie właściwe sądy powiatowe (pokoju).

Art. 66. Karę pieniężną, wymierzoną na mocy art. 62, 63 lub 64, w razie niemożności ściągnięcia zamienia sąd pokoju (powiatowy) na karę pozbawienia wolności na czas do 3 miesięcy.

Art. 67. 1) W uchwałach związków komunalnych mogą być przewidziane kary porządkowe do wysokości 10.000.000 mk. za wykroczenia przeciwko przepisom o wymiarze i poborze danin komunalnych oraz statutom i uchwałom podatkowym, opartym na tych przepisach.

2) Uchwały takie (ustęp 1) podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych.

3) Kary wymierza zarząd związku komunalnego.

4) Do kar, nałożonych na podstawie niniejszego artykułu, mają zastosowanie przepisy, zawarte w ust. 2 i 3 art. 65. W b. dzielnicy pruskiej stosuje się w wypadkach, objętych niniejszym artykułem, przepisy §§ 459—469 ustawy postępowania karnego.

CZEŚĆ SIÓDMA.

Przepisy ogólne.

Art. 68. 1) Dodatki komunalne do poszczególnych podatków (opłat) państwowych ulegać będą podwyżce, względnie niżce, według wzrostu wskaźnika cen hurtowych, miarodajnego dla podwyżki, względnie niżki, podatków (opłat) państwowych.

2) Do komunalnych podatków, samoistnych opłat, dopłat i kar pieniężnych ma odpowiednie zastosowanie art. 10 ustawy z dnia 24 marca 1923 r. w przedmiocie wyrównania opłat stemplowych oraz podatków spadkowego i od darowizn (Dz. U. R. P. № 44, poz. 296).

Art. 69. O ile ustawy nałożą na związki komunalne nowe zadania, winny one zapewnić dostateczne źródła dochodów na pokrycie wydatków, połączonych ze spełnieniem tych zadań.

Art. 70. 1) Budżet związków komunalnych winien być zarówno pod względem okresu budżetowego, jak i pod względem jednostki obliczeniowej dostosowany do budżetu Państwa.

2) Rozporządzenie wykonawcze określi termin zarówno wyłożenia budżetu związków komunalnych do publicznej wiadomości, jak i uchwalenia budżetu.

Art. 71. Wyrazy „związki komunalne”, użyte w niniejszej ustawie bez bliższego określenia, oznaczają powiatowe i krajowe związki komunalne, jako też gminy wiejskie i miejskie.

Art. 72. Przepisy niniejszej ustawy, dotyczące gmin miejskich, mają zastosowanie także do gmin wiejskich o charakterze miejskim, a przepisy niniejszej ustawy, dotyczące gmin wiejskich mają zastosowanie także do gmin miejskich o charakterze wiejskim. Gminy wiejskie o charakterze miejskim, jakoteż gminy miejskie o charakterze wiejskim oznaczy Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

CZEŚĆ ÓSMA.

Przepisy końcowe.

Art. 73. Wpływy z państwowego podatku obrotowego, pobranego w b. dzielnicy pruskiej za r. 1922, przekazuje się gminom miejskim, o ile chodzi o wpływy z ich obszarów, a powiatowym związkom komunalnym, o ile chodzi o wpływy z gmin wiejskich i obszarów dworskich.

Art. 74. 1) Ustawa niniejsza obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

2) Przepisy niniejszej ustawy, dotyczące b. dzielnicy austriackiej, obowiązują także na ziemiach Spisza i Orawy.

Art. 75. 1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2) Przepisy, dotyczące poboru podatków komunalnych, wymienionych w art. 2, 3, 4, 6, 8 i 9, obowiązują od 1 stycznia 1923 r.

3) Przepis art. 35 ustęp 2 obowiązuje również od dnia 1 stycznia 1923 r.

4) Minister Spraw Wewnętrznych oznaczy w porozumieniu z Ministrem Skarbu termin, w którym nabiorą mocy obowiązującej postanowienia, zawarte w art. 10.

5) Komunalne podatki samoistne i dodatki do podatków, pobrane na rok podatkowy 1923 na zasadzie przepisów, obowiązujących do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają zaliczeniu na poczet właściwych danin, należnych związkom komunalnym na podstawie tej ustawy.

6) Związki komunalne są obowiązane uzgodnić swe uchwały (statuty, regulaminy i t. p.), dotyczące danin komunalnych, z przepisami niniejszej ustawy najpóźniej do końca 1923 r. Uchwały te tracą moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1923 r.

Art. 76. Przepisy ustaw, sprzeczne z niniejszą ustawą, tracą moc obowiązującą. O ile inne ustawy powołują się na takie przepisy, należy zamiast nich odpowiednio stosować przepisy niniejszej ustawy.

Art. 77. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *Witos*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Kiernik*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *B. Markowski*